

repetition. -कृत *a.* left behind, surpassed, thrown into the back-ground; पश्चात् कृताः स्निग्धजनाशिषोऽपि Ku. 7. 28; R. 17. 18. -घाटः the neck. -तापः 1 repentance, contrition; °पं कृ to repent. -2 (In dram.) repentance at something rejected or omitted from want of judgment. -भागः *a.* whose conjunction with the moon begins in the afternoon. -गः 1 hind-part. -2 west side. -चातः a west-wind.

पश्चार्ध [अपरश्वासौ अर्धः] 1 Hinder part or side (of the body); पश्चार्धेन प्रविष्टः शरपतनभयाद् भूयसा पूर्वकायम् S. 1. 7. -2 The latter half. -3 The western side.

पश्चिमः *a.* [पश्चाद्भवः डिमन्] 1 Being behind, hind-most; पराभूतेरधर्मस्य तमसश्चापि पश्चिमः Bhāg. 2. 6. 9. -2 Last (in time or space); पश्चिमे वयसि वर्तमानस्य K. 25; R. 19. 1, 54; पश्चिमाद्यामिनीयामात् प्रसादमिव चेतना R. 17. 1; स्मरन्तः पश्चिमामाज्ञाम् 17. 8; पत पश्चिमयोः पितुः पादयोः Mu. 7; °क्रिया the last *i. e.* funeral rites; °अवस्था last state (verging on death); Pt. 2. -3 The latter; उपारताः पश्चिमरात्रिगोचरात् Ki. 4. 10. -4 Western, westerly; आसमुद्रात् तु वै पूर्वादासमुद्रात् तु पश्चिमात् । तयोरेवान्तरं गिर्योरायावर्त विदुर्बुधाः ॥ Ms. 2. 22; 5. 92. (पश्चिमेन is used adverbially in the sense of 'in the west' or 'after, behind'; with acc. or gen.; so पश्चिमे 'in the west'. पश्चिमतः from behind. -Comp. -अर्धः 1 the latter half. -2 the hinder part. -इतर *a.* eastern. -उत्तर *a.* north-western. -दक्षिण *a.* south-westerly. -दिक्पतिः N. of Varuṇa. -रात्रः the latter part of the night; उपारताः पश्चिमरात्रगोचरात् Ki. 4. 10 (v. 1.). -संध्या the evening twi-light.

पश्चिमा The west. -Comp. -उत्तरा the north-west.

पश्य *a.* What sees or looks on; पश्याः पुरन्धीः प्रति..... चित्राणि चक्रे N. 6. 39; ददर्श पश्यामिव पुरम् N. 16. 122.

पश्यत् *a.* (-न्ती *f.*) Seeing, perceiving, beholding, looking at, observing &c. °पादः Akṣapāda, the pro- pounder of the Nyāyasāstra; Sāhendra. 1. 68.

पश्यतोहरः A thief, robber, highwayman (one who steals before a person's eyes, or in the very sight of the possessor; as, for instance, a goldsmith); cf. P. VI. 3. 21; Vārt. 1.

पश्यन्ती 1 A harlot, courtesan. -2 A particular sound; cf. वैखरी शब्दनिष्पत्तिर्मध्यमा श्रुतिगोचरा । द्योतिताया च पश्यन्ती सूक्ष्मा वागनपायिनी ॥ Malli. on Ku. 2. 17; अविभागा तु पश्यन्ती सर्वतः संहतक्रमा Mañjuṣā.

पशौही Any young cow; Mb. 13. 93. 32.

पसस् *n.* Ved. Membrum virile.

पस्त्यम् 1 A house, habitation, abode; पस्त्यं प्रयातुमथ तं प्रभुरापवृच्छे Kīr. K. 9. 74. -2 Household, family. -3 Ved. Divine progeny. -4 A man. -5 A priest. -स्त्या The goddess presiding over domestic affairs; प्र पस्त्याम- दिति सिन्धुमर्कैः स्वरितमीले सख्याय देवीम् Rv. 4. 55. 3; 8. 27. 5.

पस्त्यावत् *m.* Ved. A householder; उत श्रुतं वृषणा पस्त्या- वतः Rv. 1. 151. 2; 2. 11. 16.

पस्पशः 1 N. of the first Āhnikā of the first chapter of Patañjali's Mahābhāṣya; शब्दविद्येव नो भाति राजनीति- रपस्पशा Śi. 2. 112 (where अपस्पश also means 'without spies'). -2 (Fig.) An introductory chapter in general (उपोद्घात). -शाः N. of the introduction of the Mahā- bhāṣya.

पह (ह) वाः, पहिकाः *m.* (pl.) N. of a people; (the Persians?); Ms. 10. 44.

पा I. 1 P. (पिबति, पीत; pass. पीयते) 1 To drink, quaff; पिब स्तन्यं पीत Bv. 1. 60; दुःशासनस्य रुधिरं न पिबाम्युरस्तः Ve. 1. 15; R. 3. 54; Ku. 3. 36; Mā. 8. 5; Bk. 14. 92; 15. 6. -2 To kiss; पिबत्यसौ पाययते च सिन्धुः R. 13. 9; S. 1. 23. -3 To drink in, inhale; पिबन् यशो मूर्तमिवावभासे R. 7. 63. -4 To drink in (with the eyes or ears); feast on, look at or listen to intently; समदुःखः पीयते नयनाभ्याम् V. 1; निवातपद्मस्तिमितेन चक्षुषा नृपस्य कान्तं पिबतः सुताननम् R. 3. 17; 2. 19, 73; 11. 36; 13. 30; Mā. 16; Ku. 7. -5 To absorb, drink or swallow up; (बाणैः) आयुर्देहातिगैः पीतं रुधिरं तु पतत्रिभिः R. 12. 48. -6 To drink intoxicating liquors. -Caus. (पाययति-ते) 1 To cause or drink, give to drink; अनन्यसामान्यकलत्रवृत्तिः पिबत्यसौ पाययते च सिन्धुः R. 13. 9; Bk. 8. 41, 62. -2 To water. -Desid. (पिपासति) To wish to drink &c.; हालहलं खलु पिपासति कौतुकेन Bv. 1. 95. -II. 2 P. (पाति, पात) 1 To protect, guard, keep, defend, preserve; (oft. with abl.); पर्याप्तोऽसि प्रजाः पातुम् R. 10. 25; पान्तु त्वां..... भूतेशस्य भुजङ्गबलिबलयसन्नद्वजूटा जटाः Mā. 1. 2; जीवन् पुनः शश्वदुपप्लवेभ्यः प्रजाः प्रजानाय पितेव पासि R. 2. 48. -2 To rule, govern; पान्तु पृथ्वीं...भूपाः Mk. 10. 61. -3 To beware of. -4 Ved. To observe, notice. -5 To keep, observe, tend, take notice of. -Caus. (पालयति-ते) 1 To protect, guard, keep, preserve; कथं दुष्टुः स्वयं घर्मे प्रजास्त्वं पालयिष्यसि Bk. 6. 132; Ms. 9. 108; R. 9. 2. -2 To rule, govern; तां पुरीं पालयामास Rām. -3 To observe, keep, adhere to, fulfil (as a vow or promise); पालितसङ्गराय R. 13. 65. -4 To bring up, nourish, main- tain. -5 To wait for; अत्रोपविश्य मुहूर्तमार्यः पालयतु कृष्णागम- नम् Ve. 1.

पा *a.* (At the end of comp.) 1 Drinking, quaffing; as in सोमपाः, अग्नेपाः &c. -2 Protecting, guarding, keep- ing; गोपा.

पातव्य *a.* 1 Drinkable. -2 To be guarded.

पांशवः *m.* Fossil salt.

पांसुः (-शुः) 1 Dust, dirt; crumbling soil; तस्याः खुरन्यासपवित्रपांसुम् (मार्गम्) R. 2. 2; विदम्बमानः पथि तसपांसुभिः R. 1. 13; Y. 1. 150. -2 A particle of dust. -3 Dung, manure. -4 A kind of camphor. -5 Landed property. -6 Powder, fragments; ससर्जं रसपांसवः Mb. 3. 284. 4. -Comp. -कासीसम् sulphate of iron. -कुली a highroad,